

KOORGELEIDE

Uitgave van de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond

nummer 2
september
2013

INHOUDSOPGAVE:

Prelude	1
Van het secretariaat	2
Nieuws van de SGV	
in het bisdom Roermond	4
Enige achtergronden bij het gregoriaans	5
Nieuwe eretekenen	7
Vanaf de orgelbank	9
‘Het aanraken van het onzegbare’ interview met Marcel Verheggen	10
Nootzaken	13
Toelichting bij de muziekbladen	14
DO-UT-DES Muziekbladen	
Golden Oldies	19
Kind-Koor-Kerk	20
Duwen en trekken	22
‘Zet eens een andere plaat op’	
Post-Ludium	24
Schilderen met klankkleuren	25
VNK-Nieuws	26
Bij een perfect afscheid	28
Jaarverslag NSGV	29
Verslagen	30
Activiteitenagenda	32

OMSLAG:

Op de omslag een detail van de oude altaardeuren (1937) van de O.L.Vrouw Geboorte kerk te Oostrum, gemeente Venray. Een belangwekkend kunstwerk gemaakt door Jan Eloy Brom en Leo Brom, zonen van de gespecialiseerde firma Brom die in de periode 1856 tot 1961 edel- en siersmeedkunst vervaardigden voor de r.-k. kerk. Hun werk wordt in Nederland zeer gewaardeerd en topstukken uit hun collectie zijn te bewonderen in, en rond de monumentale kerken van o.a. Utrecht, Amsterdam, Groningen en Haarlem. In 1947 mocht Jan Eloy Brom in opdracht van koningin Wilhelmina zelfs een erezwaard voor generaal Dwight D. Eisenhower vervaardigen. Het detail laat één van de musicerende engelen zien, spelend op een portatief. Het hier afgebeelde koperdrijfwerk is gemaakt door de zus, Joanna Brom.

REDACTIE:

Ad Voesten
Drs. E. Smeets
Marian Verstappen (secretaresse)

E-mail:
koorgeleide@home.nl

Postadres:
Postbus 470, 6040 AL Roermond

PRELUDE

Elk mensenleven kent zijn hoogte- en dieptepunten. Voor ons kerkmusici is dit gegeven misschien wel wekelijks merkbaar in ons muzikaal meevieren van de liturgie. Soms vallen alle facetten op zijn plaats in een wonderschone symbiose van woord en toon.

En soms wordt het woord dwarsgezet door goedbedoelde wanklanken. Over een dieptepunt lezen we deze keer in 'Vanaf de orgelbank'. Gelukkig zijn er in deze aflevering echter meer hoogtepunten te vermelden. Zoals de 'Dag van de kerkmuziek' op 20 oktober in Roermond. Een inhoudelijk prachtige dag, aangeboden door de SGV in het bisdom Roermond aan u allen als dank, leer- en ontmoetingsmoment voor alle kerkmuzikaal betrokken mensen in ons bisdom. Of de prijs voor 'het beste kerkkoor van Limburg' door de VNK uitgereikt. Een interessant artikel over kerkmuziek en de digitale media. En natuurlijk de gratis muziek in de DO-UT-DES Muziekbladen.

Ook de omslag toont een Limburgse afbeelding met een verassend brede historische achtergrond.

In de komende edities van 'Koorgeleide' willen we verschillende musici uit Limburg de kans geven om te spreken over hun band met de kerkmuziek. Hoe beschrijven zij hun passie voor de kerkmuziek, welke rol heeft muziek voor hen in de liturgie en hoe zien zij haar toekomst. Deze artikelenreeks wordt geopend door niemand minder dan Marcel Verheggen.

De redactie hoopt dan ook dat we uw belangstelling wederom hebben gewekt om Koorgeleide uit te pluizen en mogelijk door te geven aan anderen om zoveel mogelijk belangstellenden van dienst te kunnen zijn.

De redactie

Het volgende nummer van Koorgeleide verschijnt begin december. Kopij kunt u inleveren vóór 1 november via **koorgeleide@home.nl** of SGV in het bisdom Roermond, t.a.v. Koorgeleide, postbus 470, 6040 AL Roermond.

Een actueel adressenbestand is zowel voor u als voor ons van groot belang. Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan z.s.m. te melden aan mevrouw T.Simons-Veerkamp, haar e-mailadres:

treesveerkamp@home.nl

En anders per post: SGV in het bisdom Roermond, t.a.v. mevrouw T. Simons-Veerkamp, postbus 470, 6040 AL Roermond.

VAN HET SECRETARIAAT

DE ZELFSTANDIGE SINT-GREGORIUSVERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

In het vorige Koorgeleide heb ik u bericht over de oprichting van de nieuwe zelfstandige Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond bij notariële akte van 17 december 1012. Het oprichten van een zelfstandige vereniging, los van de landelijke NSGV, brengt natuurlijk een aantal wijzigingen in de organisatie met zich mee. Een aantal daarvan heb ik in voorgaande afleveringen van Koorgeleide al belicht.

Een wijzigingen die nog niet aan de orde is geweest, betreft het nieuwe stelsel van onderscheidingen bij jubilea. In het verleden werden de onderscheidingen centraal ingekocht door de landelijke NSGV en de afdeling Roermond kocht deze onderscheidingen vervolgens bij het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur bepaalde ook de prijzen van de diverse onderscheidingen.

Bij de oprichting van de nieuwe diocesane Sint-Gregoriusvereniging horen vanzelfsprekend ook eigen onderscheidingen voor jubilarissen. Op de oude onderscheidingen van de landelijke NSGV is de bekende gestileerde afbeelding van paus Gregorius met de heilige Geest in de vorm van een duif afgebeeld.

Voor het ontwerpen van een nieuwe onderscheiding hebben we de bekende Limburgse kunstenaar Jef Hutschemakers benaderd. Deze heeft vervolgens – geheel belangeloos – een prachtig modern ontwerp gemaakt, waarvoor we hem oprecht danken.

Het laten ontwerpen en het zelf laten vervaardigen van de nieuwe onderscheidingen geeft ons tevens de mogelijkheid zelf de prijzen van de onderscheidingen vast te stellen. Daarbij zijn we niet langer gebonden aan de landelijke door het hoofdbestuur vastgestelde in- en verkooprijzen.

Het zelf laten vervaardigen van de onderscheidingen resulteert in aanzienlijk lagere prijzen.

Het verheugt ons dat wij in deze tijd, waarin veel kerkbesturen geconfronteerd worden met teruglopende inkomsten, de onderscheidingen voor een aanzienlijk lager bedrag kunnen aanbieden.

Het introduceren van de nieuwe onderscheidingen was voor ons bestuur tevens aanleiding de criteria voor het toekennen van de onderscheidingen duidelijk te formuleren.

Meer hierover kunt u lezen in een afzonderlijk artikel in dit blad alsmede in de bijlage.

NIEUWS UIT DE KOORCRING MAASTRICHT

Tot het bestuur van de koorkring Maastricht is toegetreten kapelaan Roderick van Attekum en mevr. Mariëtte Ackermans.

Op zaterdag 14 september a.s. van 14.00 tot 16.00 uur zullen door pastoor Ed Smeets aan de dirigenten en organisten van de koorkring Maastricht de nieuwe studiemappen *Veni Creator Spiritus*, met gezangen voor Hemelvaart en Pinksteren, en *Cibavit eos*, met gezangen voor Witte Donderdag en Sacramentsdag uitgereikt worden. Plaats van samenkomst:

parochiezaal van Sint Pieter boven (Aon de Slouw, achterzijde van Ursulinenweg 20).

VERVOLGCURSUS GREGORIAANS

Op verzoek van veel van de 74 deelnemers aan de Basis cursus Gregoriaans biedt de SGV in het bisdom Roermond graag een vervolg aan.

Gekozen is voor een achttal zaterdagen, met een soortgelijke invulling als de basis cursus: er zal veel gezongen worden en al zingende wordt de eerder aangereikte theoretische kennis verder verdiept. Net als bij de basis cursus zal wekelijks een andere docent de cursus verzorgen. Opnieuw zijn Hans Heykers, Jo Louppen, pastoor Kurris en pastoor Smeets, alsook Franco Ackermans bereid een deel van de cursus in te vullen. De elementen stemvorming en theorie worden grotendeels geïntegreerd.

Het gaat om een vervolgcursus, in eerste instantie bedoeld voor de deelnemers aan de basis cursus, maar ook andere zangers van het gregoriaans zijn van harte welkom.

De cursus vindt plaats op:

26 oktober, 2, 9, 16, 23 en 30 november en 7 en 14 december, telkens van 10.00 tot 12.30 uur. Voor koffie en thee wordt gezorgd.

Locatie:

Dagkapel parochie St. Gerlach te Houthem (Onderstestraat 1).

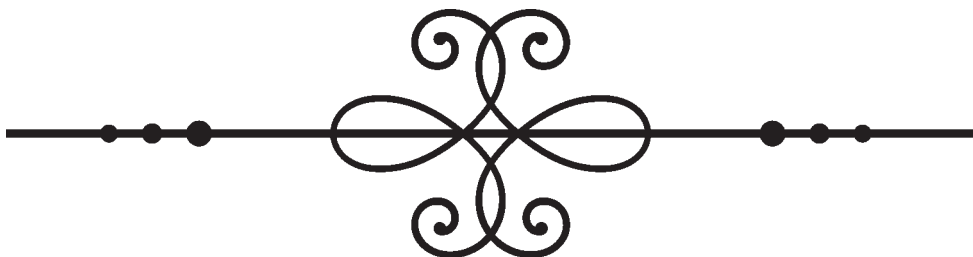
Kosten:

voor de gehele cursus: € 40,--.

Info en opgave:

pastoor E. Smeets (ed.smeets@hetnet.nl) of SGV in het bisdom Roermond, tel. 0475-386725 op werkdagen tussen 14.00 en 17.00 uur, of sgv@bisdom-roermond.nl.

Jacq Hoorens, secr.

NIEUWS VAN DE SGV IN HET BISDOM ROERMOND

VACATURE

Het Gemengd Kerkelijk Zangkoor te Genhout-Beek zoekt een organist. Repetitie op vrijdagavond.

Voor informatie: Mevr. M. Michon, tel. 046-4377881 of 06-54688194. E-mail m.michon@hotmail.com.

SCHOLING VOOR KOREN

Uw kerkkoor presteert beter door koorscholing. Uw koor gaat beter zingen, krijgt een betere uitstraling en de koorleden krijgen meer plezier in het zingen. Maar koorscholing is duur. Daarom vergoedt de Provincie Limburg in 2013 75% van uw koorscholingskosten in de breedste zin van het woord. Koorscholing is niet alleen iets voor jongeren, er zijn ook zeer goede cursussen voor de ouder wordende stem. Zorg wel voor een erkende koorscholer of erkend koorschoolinstituut.

Meer informatie over scholing voor koren is te vinden op www.vnk-limburg.nl/koorscholing.

AANBIEDERS VAN KOORSCHOLING

U biedt koorscholing aan in Limburg en u wilt graag dat koren dit weten: VNK-Limburg biedt aan uw aanbod via haar website te verspreiden.

Stuur aan VNK-Limburg uw scholingsaanbod, cursuslocatie, voor wie de scholing bedoeld is en een overzicht van de deelnemerskosten en zij plaatst de informatie op haar website. Kerkkoren die op zoek zijn naar koorscholing kunnen u op deze manier gemakkelijk vinden. Meer informatie over het aanleveren van scholingsaanbod vindt u op www.vnk-limburg.nl/scholingsaanbod.

Biedt zich aan:

Gediplomeerd kerkmusicus, organist en pianist als organist in een parochie in Zuid-Limburg. Is beschikbaar voor de H. Mis op zondag en om de andere week op zaterdagavond, alsook voor uitvaarten en huwelijksmissen. Is tevens beschikbaar voor repetitie op dinsdag- en donderdagavond. Info: Arno J.M. Frissen, tel. 045-5272329, e-mail fam.frissen@online.nl.

Ter overname aangeboden

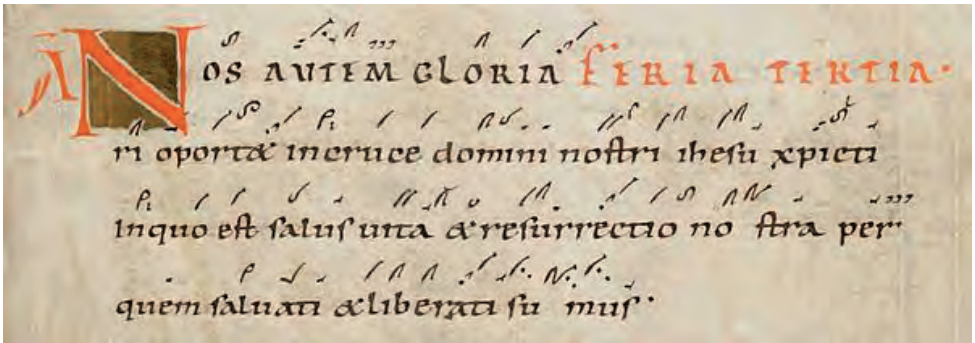
Johannes-kerkorgel (type Sweelinck). in goede staat. Dhr Bert Fijen, Overmaazepad 75, 6004 HV WEERT. tel.: 06-24493618

ENIGE ACHTERGRONDEN VAN HET GREGORIAANS

Reeds rond het jaar 200 na Christus hebben kerkvaders, zoals Tertullianus, over vormen van liturgische muziek geschreven, zij gingen daarbij uit van eenvoudige recitatieven en solistische gezangen, die beïnvloed waren door gezangen uit tempel en synagoge.

De hymnen, die de vroege christenen zongen, zijn naar een ander model gemaakt: het zijn strofische liederen op niet-bijbelse teksten.

Na verloop van tijd ontstonden allerlei plaatselijke tradities, waarvan sommige na enkele eeuwen een vaste vorm kregen. In Midden-Italië ontstond een repertoire van Oud-Romeinse gezangen. Aan het eind van de vierde eeuw werd het Latijn dé liturgische taal. Tegelijkertijd groeide in Noord-Italië de Ambrosiaanse traditie, genoemd naar Ambrosius (bisschop van Milaan, overleden in 397). In Spanje ontstonden Mozarabische gezangen, gezangen die een Arabische invloed hebben ondergaan. Ook Frankrijk ontwikkelde een eigen traditie, de Gallicaanse liturgie, en bezat een daarmee verbonden zangrepertoire.

Het begrip *Carmen Gregorianum* komt pas in de negende eeuw voor. Het verwijst naar Paus Gregorius de Grote (+ 604). Hij is niet de componist van gregoriaanse gezangen, maar hij en zijn opvolgers zorgden voor een ordening van het bestaand repertoire. Het vormt de basis van de tot nu toe bewaarde ordening van de gezangen voor de eucharistie (het Graduale) en voor het getijdengebed (het Antifonale). Waarschijnlijk werden op gezag van Karel de Grote veel gezangen van het Oud-Romeins repertoire overgenomen en werd de Gallicaanse liturgie verdrongen.

In de liturgie werden Griekse teksten tot een minimum beperkt (denk hierbij aan Kyrie eleison en aan het Trisagion op Goede Vrijdag). Belangrijk is de oprichting van twee Scholae Cantorum (Sancta Maria Maggiore en St. Jan van Lateranen). Het werden de centra die de opleiding, uitvoering en verspreiding van het gregoriaans verzekerden. Toen Karel de Grote keizer van

het Heilige Roomse Rijk werd, kende het gregoriaans een zeer efficiënte verspreiding via het goed uitgebouwd netwerk van abdijen.

Het was tot dan toe nog alleen maar een mondelinge traditie. De oudste manuscripten van Misantifonen (8ste – 9de eeuw) bevatten alleen de teksten van de gezangen. De melodieën kende men van buiten. Ze werden mondeling aangeleerd en doorgegeven. Vanaf het einde van de 9de eeuw komen er manuscripten voor die voorzien zijn van zogeheten 'neumen'.

Neumen zijn tekens, boven of naast de Latijnse tekst, die aanwijzingen geven op het gebied van melodie en ritme echter zonder notenbalk, dus zonder een exacte toonhoogte aan te geven (die gezangen noemen we a-diastematisch).

Het zijn als het ware stenografische geheugensteunen. Vanaf het begin van de 11de eeuw komen er handschriften voor waarop de toonhoogte aangegeven wordt, met behulp van een notatie op één, twee of vier lijnen (diastematisch).

Uiteindelijk evolueert de notatie tot vierkante of ruitvormige blokken. Die blokken in de kwadraatnotatie hebben er voor gezorgd dat de stuwing van een melisma (= melodische reeks tonen op één lettergreep) een monotone opeenstapeling van noten kon worden, een fenomeen dat door de boekdrukkunst werd geaccentueerd. In deze notatie worden de ritmische nuances, die de neumenhandschriften bezaten, erg afgezwakt.

De mondelinge traditie hield daarmee op te bestaan en de uitvoeringspraktijk boette in aan kracht en levendigheid. Het gregoriaans omvat liturgische gezangen die gebonden zijn aan de Latijnse taal. Het is eenstemmig, zonder instrumentale begeleiding. De zang komt voort uit de stilte en leidt terug naar de stilte. Het ritme van het gregoriaans is niet gebonden aan maatsoorten. Het heeft een ritme dat nauw samenhangt met dat van de gesproken taal. Een bijkomend voordeel is dat gregoriaans, naast de poëzie van de psalmen, ook op prozateksten kan worden toegepast.

Op het gregoriaans waren in den beginne acht modi (toonaarden) van toepassing, elke modus bezit een eigen expressieve kracht. Deze acht modi werden door Adam von Fulda (Fulda 1445 - Wittenberg 1505), geïnspireerd door Guido van Arezzo (ca. 990-1050), als volgt gekarakteriseerd: "De eerste is voor iedereen, maar de tweede is geschikt voor de droefgeestigen. De derde heet toornige, en de vierde wordt lieflijk genoemd. Geef de vijfde aan de verheugden, en de zesde eerbiedig aan de beproefden. De zevende is voor de jeugdigen, maar de laatste voor de wijzen".

Gregoriaanse gezangen doen ascetisch en sereen aan. Dat staat haaks op onze huidige muziek. De fascinerende kracht van het gregoriaans berust juist in dit haaks staan op het hedendaagse. Gregoriaans is uiterst geschikt om de diepe betekenis van de oude Hebreeuwse en Griekse Bijbelteksten tot ons te laten doordringen en ons daar gevoelig voor te maken.

Cyriel Tonnaer

NIEUWE ERETEKENEN

SGV IN HET BISDOM ROERMOND

VANAF OKTOBER 2013

Na de oprichting van de nieuwe 'Sint Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond' in januari 2013 kwam de vraag naar voren voor nieuwe eretekenen. Enerzijds moesten die voldoen aan het verlangen naar een eigen herkenbare Limburgse stijl in de vormgeving van onze patroonheilige, anderzijds wilde het bestuur tegemoet komen aan de behoefte tot een goedkopere uitvoering. De Limburgse kunstenaar Sjef Hutschemakers werd benaderd om een nieuw logo te ontwerpen, dat tevens ook model zou staan voor nieuwe eretekenen. Hij heeft een naar het oordeel van het bestuur bijzonder mooie en sprekende Gregorius getekend.

De afbeelding toont de naamgever van het gregoriaans: paus Gregorius I. Hij kwam in 590 op de pauselijke troon. Zijn grote verdienste voor de kerkmuziek was dat hij bestaande gezangen heeft geordend tot wat wij 'gregoriaans' noemen. De liturgie had goed twee eeuwen de tijd gehad om zich in te leven in de prachtige, grote basilieken, die overal gebouwd waren. De bestaande gezangen hadden tijd gehad om te bezinken. Gregorius zelf was een eersteklas organisator en praktiserend musicus. Wat is nu het werk, het eigenlijke aandeel van Gregorius geweest ten opzichte van de naar hem genoemde Gregoriaanse zang? Absoluut onwaar is, dat hij het Gregoriaans heeft gemaakt of gecomponeerd. Hij heeft de bestaande gezangen gecompileerd, gecantoniseerd en geordend, hier en daar gesnoeid, elders bijgevoegd, alles tot een systematisch geheel verwerkt.

De kunstenaar heeft hem hier afgebeeld met pauselijke kroon en met de H. Geest (in de gedaante van een duif) aan zijn oor, een vertrouwd beeld in de iconografie van St.-Gregorius. Het zou de H. Geest zijn geweest die Gregorius de melodieën van het gregoriaans influisterde.

Tegenwoordig stellen we vragen bij de historiciteit van dit beeld, zeker als we vrij nauwkeurig weet hebben van de ontstaansgeschiedenis van het gregoriaans, maar het is ongetwijfeld zo dat de paus – letterlijk - geïnspireerd werd door de Geest van Heer, in zijn ambt en met name ook in zijn werk voor de liturgie van de kerk en de liturgische muziek. De kunstenaar beeldt hem af met zijn handen geheven: met open ogen als teken van zijn ontvankelijke hart, zingt hij biddend uit wat hij van God gehoord heeft. Klein detail: het oor waarin de Geest hem fluistert is net iets groter dan het andere ...

De SGV in het bisdom Roermond hoopt hiermee een waardige opvolger te hebben voor de eretekenen tot nu toe en spreekt de wens uit dat velen in de toekomst deze eretekenen uit handen van koor- of kerkbestuur mogen ontvangen: ze zijn immers bedoeld als dankbare uitdrukking van de waardering voor trouwe inzet voor de liturgische zang of de kerkmuziek in het bisdom Roermond.

Ed Smeets

Bij deze uitgave van Koorgeleide vindt u een folder met daarin alle eretekenen met de bijhorende afbeeldingen van het ontwerp en de geldende prijzen.

Op de straatspeeldag van de basisschool waar mijn echtgenote werkt klonk er muziek uit de luidsprekers. Gewoon een verzameling lichte muziek, radiomuziek, muziek zoals je die de hele dag via de media kunt beluisteren. Opeens komt er een hevig geëmotioneerd kind naar haar toe gelopen. “Jufvrouw, mag de muziek uit want het nummer wat ze nu draaien lieten ze ook horen op de begrafenis van mijn opa”. Natuurlijk werd aan haar verzoek voldaan. Maar bovenstaande gebeurtenis illustreert waarom er liturgische muziek bestaat!!!!

Ad Voesten

VANAF DE ORGELBANK

Eigenlijk was er een gezinswandeltocht van de buurt. Maar ja, ik kon geen nee zeggen tegen het verzoek van een buurparochie om op de open dag van de kerk op zondagmiddag bij het orgel te zijn om belangstellenden de gelegenheid te geven om te spelen en zelf eventueel te demonstreren. Het is ook een leuke activiteit en levert de nodige PR op voor de kerk en de orgelmuziek. Na vrouw en kinderen alleen op pad te hebben gestuurd toog ik naar de kerk. Samen met een leerlinge, want daar was ook om gevraagd. De eerste belangstellende was een organist uit het Duitse Bochum. Toevallig op vakantie in de buurt, speelde hij in fietskleding de sterretjes van de hemel. Ook een uitermate geïnteresseerde pianist kon zich uitleven

op het instrument en samen konden we ervaringen uitwisselen. Net toen ik de interesse van een paar tieners had gewekt die vol belangstelling en verwondering achter het orgel zaten gebeurde het. Je kon het als het ware zien aankomen. Een jonge man, twintiger, in zwart jasje, tas in de hand, geflankeerd door waarschijnlijk moeder, oma en opa kwamen in slagorde richting speeltafel gelopen. De moeder voerde het woord. "Wanneer we klaar waren? Want 'haar Lars' kwam een orgeldemonstratie geven. Enigszins verbaast en ook omdat we midden in een interessant onderhoud zaten met de deelnemers reageerde ik niet al te snel en maakte duidelijk dat ik namens de organisatie gevraagd was voor de middag. Daarop werd door opa even in niet mis te verstane bewoordingen duidelijk gemaakt dat 'haar Lars' niet voor niets van zover was komen reizen en dat ik toch wel diende te verdwijnen. Nu ben ik niet het type van een confrontatie dus koos ik eieren voor mijn geld en enigszins uit het veld geslagen ben ik vertrokken. De aanwezigen waarschijnlijk met een vreemde indruk over de situatie achterlatend. Ik was nog niet beneden of het orgel ging al vol gas open met de klanken van de 'Suite Gotique' van Leon Boëlmann. Natuurlijk ben ik direct naar de organisatie gestapt. Zij bevestigden dat 'Lars van ver weg' op geen enkele manier toestemming had voor deze actie. Maar daar bleef het bij. Lars.....bedankt jongen! Ga zo door.....je komt er wel als dienend organist in Gods kerk. Volgend jaar ga ik op zondagmiddag in ieder geval mee met de wandeltocht van de buurt samen met mijn gezin. Lars zal vast wel in mijn plaats het orgel willen demonstreren!

PS. De namen van de hierboven beschreven personen zijn omwille van de privacy niet gewijzigd.

Ad Voesten

'HET AANRAKEN VAN HET ONZEGBARE'

Marcel Verheggen mag zich al vele jaren de huisorganist noemen van de Maastrichtse Sint Servaasbasiliek. Niemand kent het orgel van de Sint Servaas zo goed als hij. Niemand heeft zo'n sterke band met haar. 'We hebben een perfect huwelijk. Ik ken al haar plussen en minnen', zegt Verheggen. Van tijd tot tijd verlaat Verheggen 'zijn wederhelft' wegens zijn docentschap op het Conservatorium Maastricht of om concerten te geven in binnen- en buitenland. In dit artikel een kijk in de wereld van Marcel Verheggen.

Marcel Verheggen (*1961 te Maastricht) kwam als zesjarige jongen al in contact met de kerkmuziek. Zijn vader was organist in de parochiekerk van Meerssen-West. Van tijd tot tijd kroop de kleine Marcel, die al pianoles had op de muziekschool, zelf achter het orgel om zijn vader na te doen. Het vullen van de grote kerkruijmt met klanken vond Verheggen toen al prachtig. Enige tijd later werd hij ontdekt door het hoofd van de basisschool, waar hij op zat. Het schoolhoofd, tevens dirigent van het parochiekoor, zette Verheggen met elf jaar achter het orgel om de begrafenissen te spelen. Kort daarna werd hij ook gevraagd om de dagelijkse ochtendmis te begeleiden.

Ook als middelbare scholier bleef Verheggen orgelspelen. Hij kreeg les van Jean Wolfs op het orgel van de 'Sterre der Zee' basiliek en zelf luisterde hij de liturgie op in de parochiekerk van Voerendaal, waar de familie Verheggen ondertussen was gaan wonen. Later kwam daar de kerk van Kunrade nog bij. De stap naar het conservatorium te Maastricht was vervolgens een vrij logische keuze. Naast zijn studie op het Conservatorium, met o.a. colleges van Jan Raas, volgde Verheggen ook nog een aantal zomercursussen, bv. in Zwitserland bij Guy Bovet.

Orgelmuziek is voor Verheggen een grote passie. Als kind werd hij al bevangen door het mysterie rondom de orgelmuziek. Verheggen beschrijft dit mysterie karakter als volgt: 'Er gebeurt iets wat groter is dan jezelf. Met een orgel kun je de grotere ruimte vullen met klanken. Je weet iets te beroeren wat groter is. Je raakt iets aan wat met woorden niet te duiden is.' Bovendien is het bespelen van een orgel steeds opnieuw een ontdekkingsreis: 'Ieder orgel is anders, is anders gebouwd. Elk orgel moet ontdekt worden. Je moet een symbiose vinden met elk orgel.' Het bespelen van een orgel is daardoor ook uitdagend te noemen. Het is steeds weer de kunst om zo veel mogelijk uit het gecompliceerd gebouwde muziekinstrument te halen. Verheggen noemt het 'een persoonlijke touch', welke je met ieder orgel moet krijgen. Überhaupt moet je zelf als organist geraakt worden, wil je goede muziek kunnen voortbrengen. Verheggen legt dit zelf uit met het woord 'geestkracht'. Geestkracht is voor hem een wezenlijk gegeven in de muziek. Je kunt nog zo bedreven en gestudeerd zijn in het bespelen van een orgel, uiteindelijk

is er vooral 'spiritus' nodig voor goede muziek. Het is ook iets dat je gegeven moet worden als musicus. Verheggen vindt daarom Pinksteren zo'n prachtig feest. De Geest Gods wordt dan van buiten af aan de apostelen geschonken. Een Geest van buiten bezielde de mens en dit is wezenlijk voor goede muziek. Concluderend gelooft Verheggen: 'Mooie muziek is alleen bezielde muziek!'

Als je nu de schoonheid en het mysterieken karakter van muziek inziet, is het evident dat de muziek ook een uiterst belangrijke functie binnen de liturgie heeft. 'Muziek onderstreept het mysterie van de liturgie. Met de klank maak je het mysterie tastbaarder. Als organist probeer ik de mensen in klanken door te geven, wat op dat moment in de liturgie plaatsvindt.' De muziek is dus binnen de liturgie een wezenlijke aanvulling. Heel pakkend weet Verheggen erover te zeggen: 'Muziek draagt bij aan de liturgiebeleving. Het verdiept, geeft reliëf aan de liturgie. Het is het aanraken van het onzegbare. Wat we niet begrijpen, proberen we in klanken weer te geven.' Zo is voor Verheggen de hele liturgie een 'Gesamtkunstwerk met een verbinding naar boven'. Het is één groot samengaan van daden, woorden, vraag, antwoord, handelingen, muziek en meditatie. Zo ontstaat een ontmoeting tussen mensen onderling en tussen God en mens.

Als je eenmaal beseft dat (orgel)muziek zo wezenlijk is voor de liturgie, is het te begrijpen dat elke liturgische viering een intensieve voorbereiding eist. Verheggen is zich daar goed van bewust. Zo probeert hij zijn muziek af te stemmen op de zondagsliturgie. Hij wil met zijn muziek

maximaal aansluiten bij de betreffende zondagen. Dit doet hij door zich o.a. te verdiepen in de muziekliteratuur. 'Vooral Bach is zeer bruikbaar.' Bach verstaat volgens Verheggen de kunst om in zijn muziek perfect aan te sluiten bij wat in de liturgie wordt voltrokken. Zo heeft Bach bijvoorbeeld muziek gecomponeerd voor de Doop van de Heer, waarbij je in zijn muziek a.h.w. het water van de Jordaan kunt horen kletteren. Verheggen ziet Bach als een diepzinnige man, iemand die hem steeds weer uitdaagt. Verder doet Verheggen ook veel aan improvisatie n.a.v. de Gregoriaanse gezangen. Van tevoren probeert hij te begrijpen waarover de Introïtus gaat, zodat hijzelf voorafgaand aan de heilige Mis de sfeer kan scheppen, die eigen is aan die zondag.

Uit dit alles blijkt dat Verheggen zijn taak als organist serieus neemt. 'Het is een verantwoorde-lijke taak om in zo'n Basiliek de liturgie goed te verzorgen.' Verheggen voelt zich dienstbaar aan de liturgie. Hij houdt er daarom ook niet van als er na afloop van de zondagse Hoogmis voor hem geapplaudisseerd wordt. Zelfs niet na een van zijn vele concerten. Het is geen persoonlijke verdienste dat volgens hem de orgelmuziek zo mooi is. Het geheel maakt zijn orgelmuziek mooi: het orgel, de muziek, het kerkgebouw. Dat alles is hem 'ook maar' geschenken. 'Ik ben alleen het doorgeefluik van de muziek.'

Doorgeefluik mag Verheggen ook zijn als docent aan het Conservatorium. Verheggen legt uit dat wegens bezuinigingen het vak kerkmuziek is verdwenen. Toch neemt hij als orgeldocent zijn leerlingen geregeld mee naar het orgel van de Sint Servaas. 'De leerlingen zijn onder de indruk van het kerkgebouw en het orgel. Ze hebben ontzag en zijn dankbaar dat ze in de kerk mogen spelen.' Hopelijk zijn enkelen van hen ook bereid om verder te gaan in de kerkmuziek, want het aantal organisten is volgens Verheggen 'zorgwekkend'. Toch is hij optimistisch. Hij is ervan overtuigd dat de aantrekkingskracht van de muziek ervoor zorgt dat het blijft bestaan. 'De kracht van de muziek wordt doorgeven', zegt hij stellig. Wanneer Verheggen achter het orgel van de Servaas zit, ervaart hij deze kracht. De massaliteit van het Servaasorgel is immers ongekend. 'Van het kleinste (de poëzie) tot het grootste is erop mogelijk.'

Het is deze mysterieuze kracht welke Verheggen van jongs af aan al boeide. Het mysterie om als kleine mens de grote ruimte te vullen met klanken. Een beeld van het geheim dat uiteindelijk elke liturgieviering plaatsvindt: de kleine mens ontmoet de grote God. Het aanraken van het onzegbare.

Roderick van Attekum

NOOT-ZAKEN

Veni, Creator Spiritus

Lajos Bárdos

In het achter ons liggende half jaar heeft de SGV in het bisdom Roermond weer twee studiemappen op locatie aangeboden aan de kerkkoren in onze provincie. De map 'Cibavit eos' met gezangen voor Witte Donderdag en Sacramentsdag en de map 'Veni Creator Spiritus' met liederen voor Hemelvaart en Pinksteren.

In deze laatste map vinden we de zetting van de tekst 'Veni Creator Spiritus' door de Hongaarse componist Lajos Bárdos 1899-1986. (Nr. 14)

Een zeer eenvoudige en praktische vierstemmige compositie van de hymne gezongen op het Pinksterfeest.

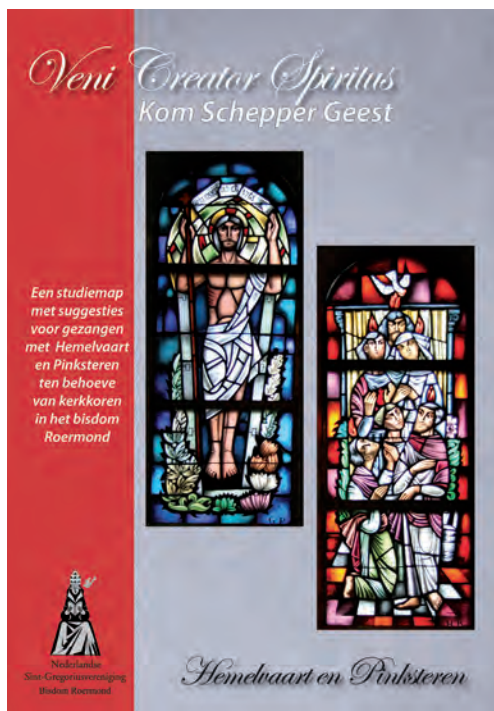
Ondanks de eenvoud is deze zetting warm aan te bevelen door de geboden mogelijkheid om af te wisselen met het eenstemmige gregoriaanse origineel.

Wel dienen de uitvoerende er dan rekening mee te houden dat er twee tekstversies bestaan van de gregoriaanse versie. De meest gezongen versie is die waar er een noot in de melodie bij het woord 'Digitus' toegevoegd dient te worden. Er bestaat echter ook een tekstversie waarin dit probleem is verholpen door de zinsbouw te wijzigen. De melodie blijft in beide gevallen dezelfde. De beide gregoriaanse oerversies zijn eenvoudig op internet te vinden door te zoeken op de titel met de toevoeging '+pdf'.

De tekst van de zetting van Bárdos die niet bij het notenbeeld staat (vers 3-4-5) kan zondermeer op de afgebeelde meerstemmige wijze gezongen worden, echter niet op de gregoriaanse oermelodie. Toch kan men de originele gregoriaanse melodie gebruiken om de meerstemmige versie af te wisselen. De begintoon zal dan een f moeten zijn.

In de studiemap zijn helaas in de verzen 3,4 en 5 nog een paar zetduiveltjes aan het werk geweest. Ter correctie: in vers 3 'promissum', vers 4 'amorem' en vers 5 'longius' en 'noxium'.

Ad Voesten

TOELICHTING

DO-UT-DES MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: "ik geef opdat jij zult geven".

Getransponeerd naar onze intentie betekent dit zoveel als: wij als diocesane SGV bieden U

deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van zult maken en dit wellicht zult honoreren met een bijdrage ter bestrijding van de onkosten. U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten.

Vriendelijk verzoek: Wilt U wel ons secretariaat hiervan met een briefkaart op de hoogte stellen!

Uit psalm 93 (92)

De Heer is koning, met luister omkleed

Een stoere psalmtekst die we o.a. vinden als tussenzang op het feest van Christus Koning in het B jaar. De psalm volgt dan op de tekst van de profeet Daniël "Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij die nooit vergaat, zijn koninkrijk gaat nooit ten gronde."

De melodie en begeleiding is eenvoudig getoonzet. De tekst nodigt uit om wat toonschildering toe te passen. (De golven rijzen steeds hoger). Als componist heb ik me echter ingehouden om het een en ander niet te theateraal te maken. Overigens leent deze psalm zich daar uitstekend voor. Maar vergeet niet, het doel van de DO-UT-DES bladen is eenvoudig en praktisch liturgische bruikbaarheid.

De melodie wordt traditiegetrouw weer verdeeld in een "voorzang" en "allen" gedeelte. Natuurlijk kunnen deze rollen aangepast worden naar de eigen plaatselijke kerkmuzikale traditie.

Ik wens een ieder veel zang- en speelplezier!

Ad Voesten

DO-UT-DES MUZIEKBLADEN

DE HEER IS KONING, MET LUISTER OMKLEED

Uit Psalm 93 (92)

Ad Voesten

Ad W. Bronkhorst

First system of the musical score. The vocal line (treble clef) begins with a 'VZ' (Vocalization) and the lyrics 'De Heer is ko - ning, met lui - ster om - kleed, De'. The piano accompaniment (grand staff) starts with a 'mf' (mezzo-forte) dynamic. The key signature is two flats (B-flat and E-flat) and the time signature is 4/4.

Second system of the musical score. The vocal line continues with 'Heer is ko - ning met lui - ster om kleed, De Heer is ko - ning met'. The piano accompaniment features a 'p' (piano) dynamic marking. The system includes a repeat sign and a 'VZ' marking above the vocal line.

Third system of the musical score. The vocal line continues with 'lui - ster om - kleed, met macht heeft de Heer — zich om - gord, — Zo'. The piano accompaniment concludes the piece with a final chord. The system includes a repeat sign and a 'p' (piano) dynamic marking.

9

vast als de aar - de on - wan - kel - baar, zo vast staat uw troon door de

12

VZ

een - ven. De Heer is ko - ning, met lui - ster om - kleed. De

mf *f*

15

VZ

Heer is ko - ning met lui - ster om - kleed. De gol - ven — rij - zen steeds

p

18

ho - ger, — Heer. de gol - ven met dreu - nend ge - weld. Maar

21

mach - ti - ger dan liet ge - raas van de gol - ven, is de macht van de

24

Heer daar - bo - ven. — De Heer is ko - ning, met

mf

27 *A* *VZ*

lui - ster om-kleed. De Heer is ko - ning met lui - ster om-kleed. Be -

30 *VZ*

trouw-baar is al - les wat Gij be - tuigt, uw huis zij hei - lig in leng - te van da - gen. De

34 *A*

Heer is ko - ning, met lui - ster om-kleed. De Heer is ko - ning met lui - ster om-kleed.

"GOLDEN OLDIES" ... NIET ALLEEN OP TV

Inmiddels is het al weer een tijdje geleden dat de TV aandacht schonk aan een project dat naar Amerikaans voorbeeld tot doel had om senioren muziek te laten zingen van een genre, dat eigenlijk ver af stond van hun natuurlijke interesse. Voor wie het niet gezien heeft (of willen zien) even een korte impressie. De Tv-ploeg bezocht enkele bejaardenhuizen om zangers te ronselen. Terwijl de senioren eerst nog braaf in hun bejaardenkoor "In 't groene dal, in 't stille dal" zongen, werden er

enkelens meegelokt om met een speciaal project mee te doen, waarin heuse "rock- and- roll" gezongen moest worden (of "krijsen"!?). Zo verging het ook enkele mannen die kort daarvoor nog heel verdienstelijk meerstemmige Russisch-orthodoxe muziek stonden te zingen.

De 'worst' die werd voorgehouden was een optreden in Circustheater Carré, dat inmiddels heeft plaatsgevonden begin april. Ondertussen bezochten ze onder andere een oorverdovend rockconcert, waar ze helemaal uit hun dak gingen. Geweldig vonden ze het.

Gelukkig werd in het programma ook aandacht geschonken aan de persoonlijke achtergrond van enkele hoogbejaarde zangers, zodat het kijkerspubliek niet alleen gefocust werd op de muzikale "kwaliteit" van "we-will-we-will-rock you" en dergelijke. Wat vooral boven kwam drijven, was de energie die al deze mensen, die in bejaardenoorden langzaam bezig waren in te slapen, van dit hele avontuur kregen. Het opzwepende karakter van deze muziek gaf hun allen een "boost" waar ze hopelijk nog jaren op kunnen teren. En dat gun ik ze. Ik hoop alleen dat de kijkers er ook zo over denken ...

Maar alle gekheid op een stokje, wij "grijze" kerkkoorzangers, die iedere week repeteren en in het weekend op het oksaal ons beste beentje voorzetten, wij wisten dat toch allang! Zingen is een natuurlijk geneesmiddel tegen ouderdom. Zingen doet je zorgen vergeten, of verwerken. Samen zingen betekent ook saamhorigheid en steun. Iedereen die eenzaam is, moet "op koor". En dat het energie geeft, blijkt uit de vasthoudendheid en trouw die de kerkzanger kenmerkt.

Al zou er niemand meer naar de kerk gaan, het koor zal als laatste het licht uitdoen. Daarom is het zo jammer, dat de Tv-kijkers dit niet zien en, erger nog, dit niet waarderen. Ik hoop dat de "Golden Oldies" hun ogen hebben geopend. Dan is deze missie geslaagd. Als koordirigent heb ik verschillende soorten koren onder mijn hoede en ben dus vier avonden in de week bezet. Ik werk met alle koren met heel veel voldoening, maar de maandagavond, als mijn 'oudjes' bij mij thuis komen repeteren, is de meest ontspannen en plezierigste avond van de week. Enkelen van hen zijn de 80 gepasseerd, maar wat een energie en spitsvondige humor! Dit bleek bijvoorbeeld toen ik ze tijdens een studiedag aan de andere deelnemende koren voorstelde als mijn eigen 'Golden Oldies'. Protest! Wat 'Oldies'?! Oké, we hebben er maar 'Golden Girls' van gemaakt.

Annie Jansen

WERKGROEP KIND-KOOR-KERK

Studiedag Kinderkoordirigenten vraagt om een andere aanpak?

De werkgroep Kind-Koor-Kerk heeft in de afgelopen jaren regelmatig studiedagen georganiseerd voor kinderkoordirigenten en belangstellenden i.s.m. VNK Limburg. Daarin kwamen interessante workshops voorbij met kundige workshopleiders:

Januari 2005.	Harrie Spronken: <i>De Kinderstem</i>
Oktober 2005	Sylvère van Lieshout: <i>Slagtechniek, effect voor dirigent en koor en Brommer in het koor.</i>
Januari 2007	Albert Arens: <i>Sterren van de hemel</i> , een nieuwe liedbundel. Piet Hein van der Ven: <i>Zin in Zang</i> , methodiek met 30 repetities als basis voor het kinderkoor.
September 2007	<i>Repertoire kinderkoren</i> door Joke Halmans. <i>Hoe krijgt het kinderkoor nieuwe leden</i> , en <i>Hoe betrek je ouders bij het koor?</i> door R.Griffijn Nieuw repertoire m.m.v. een projectkinderkoor door Annie Jansen

- November 2008** *Gregoriaans zingen met kinderen* door Wilko Brouwers. *Zingen en geloven* door Pastoor Ed Smeets. *Wat zingen we nog meer* door Annie Jansen
- 2009-2010.** Geen studiedagen i.v.m. het stimuleringsproject Da Capo.
- September 2011** Workshop Kisi Kids door Harm en Sissy Suijkerbuijk. Repertoire voor kinderen die regelmatig in de kerk zingen: 1^e communie/vormsel door Annie Jansen. Pastoor Ed Smeets heeft in het kader van het Da Capo project een gezangenlijst samengesteld met liederen voor de liturgie.
- 2012** Studiedag gaat niet door i.v.m. veel afmeldingen van dirigenten.

Het feit dat de studiedag in 2012 niet door kon gaan was voor onze werkgroep een teken om eens goed na te gaan wat we in de toekomst willen en kunnen betekenen voor onze achterban, de kinderkoordirigenten.

Er is een goed netwerk van kinderkoordirigenten opgebouwd, mede door het stimuleringsproject Da Capo en de goede contacten met VNK-Limburg, waar de kinderkoorzang ook een belangrijk speerpunt blijft. Met name koorscholing en opleiding van kinderkoordirigenten verdient veel aandacht.

Na het Da Capo project is er in 2011 een *Denktank voor kinderkoren* gevormd die tot doel heeft kinderen aan het zingen te krijgen en te houden. Nieuwe initiatieven worden doorsgespeeld naar het bestuur van VNK-Limburg.

Om de achterban te bereiken is het belangrijk het netwerk kinderkoren goed te beheren en uit te bouwen. Een voorbeeld hiervan was de vorming van een project kinderkoor in 2009 bestaande uit kinderen uit zowel kerk- als profane koren. Het koor zong tijdens de viering van het 450-jarig jubileum van het bisdom Roermond in een plechtige mis in de kathedraal van Roermond. Ook de afsluiting van het Da Capo project op 6 november in 2010, was met een Dankjeweldag waar honderden kinderen aan deelnamen een mooi moment om te netwerken. Onze voorlopige aanpak is het persoonlijke contact met de kinderkoordirigenten te onderhouden en in te spelen op vragen die er liggen om vervolgens gezamenlijk te komen tot een activiteit.

Het Dankjewel-weekend in oktober kan wellicht een opstart vormen voor een nieuwe activiteit, bijvoorbeeld een thema-zangmiddag. In 2014 zal er al een start worden gemaakt op 2^e kerstdag in Montfort met een zangmiddag rond het thema Kerstmis.

Joke Halmans

'DUWEN EN TREKKEN'

'ZET EENS EEN ANDERE PLAAT OP' EEN HANDREIKING VOOR DE PERSOONLIJKE DIENST

'Het moet een persoonlijke dienst worden!' wordt al gauw geroepen bij overlijden, huwelijk en kindercommunie. Alleen is de vraag wat er precies bedoeld wordt met 'persoonlijk'.

Naar eer en geweten kan ik zeggen dat ik nooit een niet-persoonlijke uitvaart, huwelijksviering of eerste communie heb gedaan. Immers, met zowel deze overledene, als dat bruidspaar als die kinderen wil God heel persoonlijk een relatie aangaan en Jezus geeft zich heel persoonlijk in de viering van de liturgie: Hij spreekt er en Hij geeft zichzelf. Als je als voorganger in die zin een 'bruggenbouwer' probeert te zijn of minstens je stinkende best doet om in de wijze van vieren en preken een brug te slaan tussen de boodschap van ons geloof en het leven van de mensen die je voor je hebt, dan is het vanzelf een 'persoonlijke dienst'. Ik denk dat veel priesters hun taak zo beleven en er langs deze weg een zinvolle pastorale invulling aan proberen te geven, met respect voor de mensen voor je, voor ons geloof en de wijze waarop we dat gewoonlijk (mogen) vieren. En voor de voorganger zelf: als je probeert te zoeken naar wat het leven van mensen voor je betekent voor God, voor jezelf en voor allen die er bij zijn, dan kan uitvaart, huwelijk of communie nooit sleur worden of een verplicht nummer, al heb je er de nodige per jaar (of per week).

Maar wat is 'persoonlijk'? Er was laatst een bruiloft. De pastoor en het kerkbestuur waren eveneens genodigd. Mooi feest. De moeder van de bruid vond zelf dat het haar dag was. Aan het einde van de receptie was haar piekmoment: allerhande en vooral heel veel foto's werden geprojecteerd, voorzien van trots commentaar en begeleid door enkele – aangekondigd als heel bijzondere en buitengewoon persoonlijke - liedjes op cd. Even denk je dan nog: dit moet toch wel wat worden. Maar met alle respect: madame komt niet uit de verf. Je denkt: nu komt er iets adembenemend origineels waarin ze al haar liefde en genegenheid sublimeert naar haar dochter toe. En dan komt het, niet. Want wat heeft ze uitgezocht en gedownload? Jawel: 'Halleluja' van Leonard Cohen, 'You raise me up' van Josh Groban en 'My way' van Frank Sinatra. En 'The Rose' om de lijst compleet te maken. Mooi, jawel, maar origineel? Pastoors en uitvaartleiders zingen het twee of drie keer per week mee in het om het even welke crematiedienst.

Maar goed, het is haar dag, dus wat zou het? Maar wat is er nou persoonlijk aan? Later die week was er een uitvaartdienst gevolgd door een crematie. En jawel hoor, daar gingen we weer. Af en toe probeer je nog wat te sturen (al leg ik alle nadruk op de liturgie in de kerk en vloeit er

heel veel of eigenlijk alles aan cd af naar crematorium), maar er is altijd wel een hysterische kleindochter in een moeilijke leeftijd die geen afscheid kan nemen van oma als niet ... En dus zitten we weer allemaal naar dezelfde tracks te luisteren, zij het niet met een glas bier in de hand, maar met een ballon die we straks allemaal moeten oplaten. Ook voor de zoveelste keer. Hoezo origineel? Maar ballon of bier: de gekozen muziek is hetzelfde. 'Wat was dat een persoonlijke uitvaart!' zegt de familie, niet wetende dat dezelfde cd's die dag nog enkele malen gedraaid worden in dezelfde aula.

Maar je moet je erg in de plooi houden als je eerst al die nummers hoort op een receptie, dan in het crematorium en 's avonds nog eens in een huwelijksgesprek waar het bruidspaar een werkelijk uniek muziekvoorstel in gedachten had: 'Halleluja', 'You raise me up' en 'My way' bij het naar buiten gaan.

Wat hebben we als kerk- en geloofsgemeenschap dan toch geweldige troeven in de hand met onze liturgie! Dat klinkt raar wellicht, maar het klopt wel degelijk. Je zou schamper kunnen zeggen 'Dat is toch ook ieder keer hetzelfde?' Ja, maar het zijn wel teksten en gezangen die leven. Als we voor de derde of vierde keer in één week 'Requiem' zingen: zijn we er wel weer en zingen en bidden samen tot God om deze overledene. En nog sterker: Hem die we bidden, is er bij en we vragen het Hem hier en nu voor deze heel concrete persoon.

Nog sterker: God kent ons persoonlijk en bijvoorbeeld een psalmtekst als die van psalm 139, leent zich uitstekend om persoonlijk invulling te geven aan welke dienst dan ook. De psalmist zingt het uit dat God hem door en door kent en weet wat er leeft en speelt, dat God hem al kende nog voordat hij gevormd werd in de buik van zijn moeder, dat God al zijn wegen kent en hem nog draagt, zelfs als er voor hem ogenschijnlijk geen leven meer is. Je mag je uitgedaagd en geroepen weten dat geloof te 'ont-dekken' in het leven van de mensen voor je en je mag het tegelijkertijd aan al dat volk verkondigen. Nergens kun je persoonlijker invulling geven dan juist wanneer je het leven van mensen mag optillen tot het niveau van God, tot het leven waartoe God ons heeft bestemd en geroepen. En is ook het evangelie niet te allen tijde bedoeld om onszelf er in te lezen? Kan het persoonlijker?

Voor alle participanten in de liturgie geldt dat het juist dit geloof is dat we vieren en dat we zingend invulling en inkleuring geven. Als we dit artikel 'Zet eens een andere plaat op!' noemen, dan moge ons pogen en ons streven duidelijk zijn. Laten we in die zin proberen al onze diensten heel 'persoonlijk' in te kleuren, met name ook in wat we in geloof en met grote betrokkenheid voorlezen en zingen!

In deze rubriek is plaats voor ingezonden brieven van lezers. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is. De redactie behoudt zich het recht voor om brieven niet te plaatsen of in te korten.

Gregoriaans, hedendaagse en klassieke kerkmuziek, levendig en gevarieerd orgelspel

Het Gemengd Kerkelijk Zangkoor St.Remigius uit Schimmert geeft een CD uit met een 18-tal zangstukken uit haar repertoire, aangevuld met fraai orgelspel. U kunt de CD bestellen voor € 20,- zolang de voorraad strekt: gkzsrs60@gmail.com.

Muziek voor de Advent.

In de advent 2012 las ik op de site van uitgeverij Berne Heeswijk de aankondiging van een nieuwe CD "Totdat Hij komt", uitgebracht door de abdij Maria Toevlucht te Zundert met een verwijzing naar de oude O-antifonen, het gebruik hiervan stamt uit de zevende eeuw, waarbij op de laatste zeven dagen vóór Kerstmis de Magnificat-antifonen werden vervangen door een zeer geliefde melodie van de tweede modus. Let wel: het gaat hier niet om gregoriaanse muziek.

Deze CD is voorzien van een mooi en duidelijk tekstboekje en verkrijgbaar bij Boekhandel Berne voor € 16,95. (zie ook berneboek.com) Nagenoeg alle gezangen zijn verkrijgbaar bij de Intermonasteriële Werkgroep voor Liturgie (I.W.V.L.) Johannahoeveweg 79 6816VG Arnhem.

Jan Quaadvlieg

Gregoriaans op internet

In 'Koorgeleide' van april 2013 is een gedeelte van mijn artikel opgenomen over de inhoudsopgave van handschriften van Einsiedeln en St. Gallen. Niet lang hierna werd mij vanuit het Platform Gregoriaans gevraagd om geïnteresseerden wegwijs te maken in het opzoeken van gregoriaanse manuscripten op internet. Voor mijn presentatie heb ik me bewust beperkt tot die bibliotheken en bronnen, die rechtstreeks, zonder wachtwoord of inlogcode te bereiken zijn. Woensdag 22 mei waren ongeveer 25 belangstellenden aanwezig. Voor hen had ik een overzicht samengesteld van een aantal bibliotheken en websites waar diverse manuscripten te raadplegen zijn. Ten behoeve van de minder computervaardige deelnemers aan deze bijeenkomst had ik per bibliotheek of website een handleiding uitgewerkt, waarin stap voor stap is beschreven hoe men toegang tot deze bibliotheek of website krijgt, hoe men de manuscripten kan openen, downloaden, opslaan en hoe men eventueel een pagina of een gedeelte ervan kan printen. Met behulp van de handleiding is het voor iedereen mogelijk thuis in alle rust bovengenoemde bibliotheken en websites te raadplegen en kennis te nemen van een veelheid aan manuscripten. Personen, die graag in het bezit willen komen van deze handleiding kunnen een e-mail sturen naar: jan.lipsch@kpnmail.

Jan Lipsch

SCHILDEREN MET KLANKKLEUREN

Vervolg van KGL nr. 1, april 2013

In het vorige artikel over de registratie van een pijporgel hebben we kennisgemaakt met de klank families die karakteristiek zijn voor ons kerkorgel. We hebben de basisregisters besproken en uitgelegd wat de benamingen 8 voet, 4 voet, 2 voet enz. betekenen. Deze keer kijken we naar de “afwijkende familieleden” in ons instrument.

Een 8 voet register laat op de laagste toon in het klavier een c horen. Een 4 voet register laat op de laagste toon ook een c horen maar dan een octaaf hoger klinkend. Een 2 voet en 1 voet volgen bovengenoemd systeem. Telkens als het registercijfer wordt gehalveerd klinken de tonen een octaaf hoger. Je kunt ook uitrekenen dat van de lengte in centimeters van de hoogste toon (kleinste pijp) niet veel meer overblijft dan een minuscule fluitje.

Op onze registers staan echter ook benamingen met een breuk als toevoeging. Bijvoorbeeld de Quint $2\frac{2}{3}$ of de terts $1\frac{3}{5}$

Dit zijn registers die op de laagste toon een andere toon laten horen dan de c. Bijvoorbeeld een g (Quint) of een e (Terts). Je kunt ze dan ook niet zelfstandig gebruiken maar zij zijn een aanvulling van de grondstemmen. De bedoeling is om ze te combineren. Bijvoorbeeld Prestant 8 voet, octaaf 4 voet en de quint $2\frac{2}{3}$. Er klinken dan drie verschillende tonen op één toets. De

orgelbouwer heeft ervoor gezorgd dat de tonen zo versmelten dat we een fraaie klank horen die we als solostem kunnen gebruiken. Ook de terts $1\frac{3}{5}$ vullen we van onderuit aan. ($8-4-2\frac{2}{3}-2-1\frac{3}{5}$).

Een uitgesproken solostem is het resultaat.

Naast deze enkelvoudige vulstemmen, want zo worden de registers met breuken genoemd, zijn er ook nog meervoudige vulstemmen op het orgel te vinden.

Dat zijn de registerknoppen met de Romeinse cijferaanduidingen. Bijvoorbeeld, Mixtuur III of soms Mixtuur III sterk, genoemd. Op een toets van het klavier klinken in dit geval drie tonen tegelijk. Een combinatie van octaven en quinten. Of de sesquialter II een combinatie van octaaf en tert. (Solo register) Bovengenoemde registers zorgen voor de glans in de orgelklank. Het geheel wordt sprankelend en boventoonrijk.

Ook bij deze registers moeten er vanuit de grondstemmen opgebouwd worden. Ze kunnen dus niet alleen gebruikt worden. Bijvoorbeeld; Prestant 8, octaaf 4, octaaf 2, mixtuur III. (De typische volle orgelklank). Of Prestant 8, octaaf 4, (octaaf 2) sesquialter II (Gebruik als Solostem). Door juist gebruik van de families en het mengen ervan worden de mogelijkheden om met klank te schilderen zeer uitgebreid. Het weten te vinden van de juiste combinaties maakt het verschil tussen de meester-schilder en zijn leerling. En net als met schilderen kun je in de klankkunst zeggen: "oefening baart kunst."

Ad Voesten

NIEUWS VNK-LIMBURG

"Kerkkoren stellen ons de vraag wat ze toch te maken hebben met de VNK Limburg."

Die opmerking kreeg ik van de secretaris van de Sint Gregoriusvereniging Roermond. En daarbij de vraag: "Wil je dat nog eens uitleggen?"

Met alle plezier wil ik dat hierbij doen.

Als kerkkoor bent u aangesloten bij de SGV in het bisdom Roermond. Deze organisatie zorgt voor u op allerlei terreinen en zet zich in voor de bevordering en instandhouding van de gregoriaanse en meerstemmige

kerkmuziek, door het verzorgen van scholing en het vinden van geschikte muziek. Ook kunt u hulp vragen als u op zoek bent naar een dirigent of organist. En natuurlijk zorgt deze organisatie ook voor de bekende eretekenen bij jubilea. De SGV is zodoende een korenorganisatie.

Er zijn echter meer korenorganisaties in Limburg. Er is een bond voor mannenkoren, operagezelschappen, oratoriumverenigingen, ouderkoren, koren met lichte muziek etc. Al deze korenorganisaties doen hun best om hun aangesloten koren te ondersteunen.

Maar al die organisaties beseffen dat er ook gezamenlijke belangen zijn over alle koren heen. Het stimuleren van de koorzang, kwaliteitsverbetering van de zang, repertoirevernieuwing, het uitdragen van het belang van het koorzingen zijn zaken die voor alle 1100 koren in Limburg gelden. Daarom heeft de SGV zich samen met alle andere korenorganisaties verbonden in de "Verenigde Nederlandse Korenorganisaties-Limburg" (VNK-Limburg)

De VNK-Limburg komt op voor de belangen van alle koren in Limburg, en is de spreekbuis bij de provincie. Een Limburgs koor hoort automatisch bij VNK-Limburg net zoals iemand die in Limburg woont automatisch bij die provincie hoort. Uw koor hoeft zich daarvoor dan ook niet op te geven of iets te betalen.

De VNK biedt aan alle koren ondersteuning en activiteiten aan. Maar wel dus altijd voor alle koren samen. Zo kan elk Limburgs koor deelnemen aan het Limburgs korenfestival. Ook kerkkoren. Scholing staat altijd open voor elk koor. Ook voor kerkkoren. De VNK zet zich in om koormuziek in de belangstelling van de media te brengen, ook de kerkmuziek.

Ook kerkkoren kunnen meedoen aan de VNK projecten zoals het Koorcd award project, Zingend Limburg, de Topamateurkorenprijs, Koorstimulans enz. Elk jaar heeft de VNK Limburg daarvoor een programma-aanbod. U krijgt het in december weer toegestuurd.

Let wel, de VNK richt zich op koren en niet op individuele leden. Voor de specifieke kerkkoorsituatie, het zoeken naar een dirigent, de zoektocht naar actuele liturgische muziek en voor de fraaie eretekenen bent u het best geholpen bij uw eigen vertrouwde SGV.

De handen in elkaar slaan voor de koorzang. Dat is de kern van de VNK. U kunt daarvan gebruik maken. Doe het! Goed voor u en voor de koorzang in Limburg

Wil Giesbertz,
voorzitter VNK Limburg

**Stichting Verenigde Nederlandse
Korenorganisaties Limburg**

**HUIS VOOR
DE KUNSTEN
LIMBURG**

Kapellerlaan 36
6041 JC Roermond
Tel.: 0475 - 399 268

BIJ EEN “PERFECT” AFSCHEID

Niet zo lang geleden werd mijn aanwezigheid gewenst in het crematorium bij een afscheid van iemands dierbare. Niet als kerkmuzikant maar gewoon als steunend “mens”! Omdat ik niemand van de aanwezige kende stond ik voor aanvang van de ceremonie wat achteraf de hele gang van zaken te observeren en te bekijken door een bril van een kerkmusicus die al heel wat “uitgeleides” heeft meegemaakt. Wat mij opviel was de hoge mate aan professionaliteit van de organisatie. Strak geregisseerd, duidelijk sturend naar de aanwezige mensen. Tot zover niets dan lof zou je denken. Tot mij iets opviel. Een van de medewerkers van de uitvaartonderneming zat de hele tijd aan de kraag van zijn keurige driedelige begrafeniskostuum te plukken. Toen ik wat beter keek zag ik tot mijn stomme verbazing dat hij gebruik maakte van een zogenaamd “oortje”. U weet wel zo’n communicatiesysteem dat persoonsbeveiligers gebruiken om met elkaar te praten. Om de haverklap werd zijn kraagje naar de mond gebracht om ongetwijfeld nuttige informatie door te geven aan een volgende medewerker in het crematorium die hem breed tien meter van hem vandaan stond. Terstond veranderde mijn kijk op de situatie. De “beveiligers” deden eigenlijk alleen maar aan “crowdcontrol”. Ofwel hoe krijgen we de groep mensen zo soepel mogelijk op het gewenste tijdstip van A naar B zonder dat het tijdsschema in de knel komt. Ik probeerde me deze werkwijze in onze kerk voor te stellen. De pastoor, koster organist en dirigent met elkaar verbonden via een “oortje” om de perfecte regie mogelijk te maken. De dood prefect geregisseerd van minuut tot minuut getimed en perfect uitgevoerd met de juiste perfecte muziek, gezeten op comfortabele stoelen in een lekker warme ruimte met na afloop natuurlijk een perfect hapje en drankje. Na afloop wandelen we dan, niet al te ver, naar de ruim aanwezige, gratis, parkeerplaatsen om weer in onze huizen te verdwijnen om via de perfecte digitale media elkaar te vertellen hoe mooi het wel niet is geweest. Ik moet terugdenken aan die uitvaartmissen in de kerk die soms kunnen uitlopen door de onverwacht grote belangstelling, de rituelen, de misschien niet zo herkenbare muziek gemaakt door herkenbare mensen die een traan wegpinken omdat ze je kennen en met je meevoelen. De grote groep vrijwilligers in de parochie die rondom het sterven betrokken zijn. Maar hoe het afscheid er ook uit mag zien, en hoe we ook ons best doen rondom dat sterven van een mens. Uiteindelijk worden we er ondanks alle “oortjes” en perfecte regie doodgewoon stil van!

Ad Voesten

JAARVERSLAG OVER HET JAAR 2012

van de diocesane afdeling van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
in het bisdom Roermond.

Voor de samenstelling van het bestuur kijkt u achterin Koorgeleide.

De werkzaamheden op het secretariaat worden, onder verantwoordelijkheid van het bestuur, verricht door de secretaris, die daarbij op parttime-basis geassisteerd wordt door vrijwillige medewerkers. Binnen het secretariaat is tevens het documentatiecentrum van de NSGV gevestigd. In 2012 werden volgende onderscheidingen verleend: 27 eretekenen in brons; 122 eretekenen in zilver; 108 eretekenen in goud; 1 ereteken voor bijzondere verdiensten; 35 insignes voor 50 jaar; 3 insignes voor 55 jaar; 17 insignes voor 60 jaar. Van het Infobulletin van het bisdom werd dankbaar gebruik gemaakt voor het maandelijks publiceren van de NSGV-activiteiten onder de rubriek "Nieuws van de NSGV". Van de Stichting Verenigde Korenorganisaties Limburg, VNK-L mochten wij belangrijke financiële steun ontvangen.

Sinds 17 december is er een nieuwe website www.sgv-roermond.nl.

In 2012 werden, samen met anderen, studiedagen, cursussen, Koreninstructieavonden georganiseerd. Door de werkgroep Liturgische Muziek werden twee studiemappen voor dirigenten en organisten samengesteld: *Veni Creator Spiritus*, en: *Cibavit eos*. Veel tijd en energie werd gestoken in het verstevigen van de contacten tussen de NSGV en priesters, dirigenten, organisten, kerk- en koorbesturen. Op deze bijeenkomsten werden de studiemappen *In paradisum*, en *Ad te levavi animam meam* uitgereikt en het gebruik ervan in de liturgie gepromoot.

De in 2000 gestarte samenwerking met de Muziekacademie Kreato werd in de loop van 2012 beëindigd wegens het ontbreken van cursisten.

Binnen de Nederlandse r.-k. Bisschoppenconferentie heeft in 2011 een herbezinning plaatsgevonden. Deze heeft ertoe geleid dat bisschoppen de verantwoordelijkheid voor de kerkmuziek hebben toevertrouwd aan de Nationale Raad voor Liturgie. Door deze veranderde verantwoordelijkheid mag de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging het niet langer tot haar taak rekenen 'op gezag van de bisschoppen' de kerkmuziek en het kerkmuzikaal beleid te behartigen. Op 17 december is bij notariële akte de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond opgericht. De vereniging heeft tot doel in samenhang met de R.K. godsdienst op gezag en onder leiding van de bisschop van Roermond de studie en de beoefening van de muziek ten dienste van de liturgie te bevorderen alsmede daarover te waken volgens de geldende voorschriften en bepalingen van de Katholieke Kerk. Naast de nieuwe Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond bestaat de diocesane afdeling van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond nog steeds en maakt derhalve nog steeds deel uit van de landelijke NSGV.

Dit verslag wordt afgesloten met een oprecht woord van dank aan allen die in 2012 op enigerlei wijze hebben bijgedragen aan de beoefening van de kerkmuziek en aan de bevordering van de kwaliteit van de kerkmuziek in ons bisdom. Een bijzonder woord van dank aan alle vrijwilligers, kerkmusici en koorzangers die in de parochies regelmatig en vaak belangeloos hun medewerking verlenen.

*Het bestuur van de diocesane afdeling van de
Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond.*

Het volledige verslag is op te vragen bij het secretariaat van de SGV in het bisdom Roermond, tel. 0475-386725.

VERSLAGEN

Verslag Basiscursus Gregoriaans

Zaterdagmorgen vroeg op pad met een auto vol vrolijke dames, ...nee, niet naar de huishoudbeurs, en het wordt ook geen gezellig dagje winkelen. Deze vier dames zijn vol goede moed op weg naar Houthem, om deel te nemen aan de Basiscursus Gregoriaans. Het overtreft alle verwachtingen: we zijn hier met een grote groep (ong. 70!) medegeïnteresseerden. De inhoud van de cursus en de manier waarop deze vorm krijgt en georganiseerd is, maken dat de zaterdagmorgen omvliegt en dat we heel veel zin hebben in de volgende lessen! De 6 bijeenkomsten zijn stuk voor stuk leerzaam, er komt een stuk geschiedenis aan bod, uitleg over de liturgie en de plaats die de gregoriaanse gezangen daar in innemen, er is aandacht voor ademhaling en stemvorming en er wordt veel samen gezongen. Door de groeps grootte werken we

in twee groepen, maar omdat men steeds een andere deelformule hanteert, zing je steeds in een 'nieuw' koor en kun je met veel zangers en zangeressen kennismaken. We krijgen materiaal mee, om de stof nog eens rustig te kunnen nalezen, er zijn iedere les tips voor, en inzage-exemplaren van interessante boeken, naslagwerken en cd's.

Tijdens de lessen maken we kennis met verschillende docenten, die allemaal op hun eigen manier werken, maar één belangrijke overeenkomst hebben: ze dragen het gregoriaans een warm hart toe!

Na 6 intensieve lesochtenden ben ik een stukje wijzer geworden: al die slierten blokjes betekenen nu iets, ik kan het kwadraatschrift aardig lezen en voel me daardoor veel prettiger bij het kerkkoor waarvan ik sinds kort dirigent ben en waar ook wel eens gregoriaans op het programma staat. Die nieuwe functie was voor mij de hoofdreden om aan

deze cursus deel te nemen. Ik heb er, behalve de benodigde basiskennis, ook nog iets anders opgedaan: enthousiasme en waardering voor eeuwenoude waardevolle gezangen die het verdienen om nooit verloren te gaan! Basiscursus Gregoriaans: een echte aanrader!!

Margreet Wesseling

een opname van de slotviering van de cursus is opgenomen op onze site: www.sgv-roermond.nl

Verslag KIA.

Op 14 juni was er een H.Mis in de kerk van Heythuysen. Het muzikale gedeelte werd verzorgd door de kerkkoren van Heythuysen, Haelen, Roggel en Neer en het kinderkoor van Heibloem. Uitgangspunt was: nieuw repertoire voor onze koren en niet te ingewikkeld i.v.m. de instudeertijd.

Het kinderkoor verzorgde de vaste gezangen en de volwassen koren de wisselende gezangen. Hoofdcelebrant was Mgr. Maessen.

Er was een harmonieuze vanzelfsprekende samenwerking en taakverdeling tussen koorleden, dirigent/organisten en celebrant en concelebranten. Na afloop was men unaniem van mening dat dit een geslaagde samenwerking was. Zowel de deelnemers als de bezoekers waren enthousiast en zeer positief over het verloop en de uitvoering van deze mis. Na afloop werd er nog nagepraat.

Zo was het toch allemaal bedoeld in al die voorafgaande jaren? We hebben ons doel dus bereikt, We kunnen uitkijken naar een volgende keer.

*Arno Verstappen,
secr. Koorkring Heythuysen.*

ACTIVITEITENAGENDA

KORENINSTRUCTIE AVONDEN

<i>Koorkring</i>	<i>datum</i>	<i>plaats</i>	<i>thematiek/activiteit</i>
Landgraaf	9 oktober	H. Theresiakerk te Lauradorp	studiemappen
Thorn	9 oktober	H. Liduinakerk te Kelpen-Oler (35 ^e KIA!)	Jaar van het geloof
Weert	11 oktober	MFA-gebouw in Tungalroy	KIA voor senioren
Echt	8 november	H. Stephanus te Stevensweert	Vrede en gerechtigheid
Venray	22 december	Sint-Petrus Banden te Venray	Zingen rond de kerststal

NAJAARSSTUDIEDAG GREGORIAANS MUSICA GREGORIANA

georganiseerd door de werkgroep Musica Gregoriana, vindt plaats op zaterdag 5 oktober a.s. te Mamelis/Baneheide. Flyer volgt nog.

DAG VAN DE KERKMUZIEK

op zondagmiddag 20 oktober in Roermond. Van 14.00 uur tot 18.00 uur, zijn er diverse workshops, o.a voor koorzangers, dirigenten, cantors, organisten en priesters. Er is een gezamenlijke slotviering met bisschop Frans Wiertz in de kathedraal. Aanmelding is mogelijk tot uiterlijk 15 september, uitsluitend via dagvandekeerkmuzie kroermond@yahoo.nl. Bij aanmelding van groepen s.v.p. alle namen van de individuele deelnemers correct doorgeven, alsmede van één contactpersoon de overige adres- en contactgegevens. Gelieve bij elk van de deelnemers aan te geven aan welke workshop men wenst deel te nemen (voor de workshop voor koorzangers tevens aangeven welke samenstelling de voorkeur heeft en welke stemsoort men zingt).

WORKSHOPS EN MEDITATIEDIENSTEN GREGORIAANS

op zondag 17 december van 16.00 tot 18.00 uur in de Paterskerk te Venray, o.l.v. pastoor Ed Smeets; op zondag 8 december van 14.00 tot 16.00 uur in de parochiekerk te Wahlwiller, o.l.v. Franco Ackermans en pastoor A. Kurris.

BASISCURSUS GREGORIAANS IN MIDDEN- EN NOORD-LIMBURG

In samenwerking met het Regionaal Instituut Cultuur- en Kunsteducatie (RICK) te Weert zal in het voorjaar 2014 in Midden- en Noord Limburg een basiscursus gregoriaans in dezelfde vorm als in Houthem-Sint Gerlach gehouden worden. Nadere informatie volgt.

JAARPROGRAMMA VNK-LIMBURG

1 oktober tot 1 december. Festival Zingend Limburg. Elk koor dat een concert geeft in deze periode en de concertgegevens doorgeeft en krijgt provinciebrede aandacht in alle VNK-publicaties.

5 oktober. Openingsconcert i.s.m. Vocaal Ensemble Kerkrade in de Lambertuskerk te Kerkrade.

26 oktober. Muziekdoemiddag Noord, voor de jongste koorzangers in Well.

26 en 27 oktober. Mannenkoorconcours in de Haandert te Tegelen.

23 en 24 november. Limburgs Korenfestival in de Haandert te Tegelen.

KOORSECRETARIS - DIRIGENT - ORGANIST

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegezonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan te melden aan het diocesaan secretariaat SGV in het bisdom Roermond.**
- Een persoonlijk abonnement voor 2 nummers per jaargang is mogelijk door € 7,- per jaar over te maken op ons postbanknummer (zie onder).

LEDEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE SINT-GREGORIUSVERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Mgr. R.H.M. Maessen, voorzitter,

Wijngaard 11, 6017 AG Thorn, tel. 0475-561410 e-mail: rhm_maessen@hetnet.nl

Drs. E. Smeets pr., vicevoorzitter

Kerkberg 7, 6374 ES Landgraaf (045-5312378)

Mr. Drs. J. Hoorens, secretaris

Beijerstraat 13, 6118 CS Nieuwstadt (046-4853969)

Drs. G. Moonen, penningmeester,

Bob Boumanstraat 26, 6042 EH, Roermond (0475-386772 werk)

R. van Attekum pr, Dr. Van Kleefstraat 12, 6217 JJ Maastricht (043-3432929)

J. Halmans-Gommans, Matterhornlaan 13, 5801 KH Venray (0478-583806)

Mw. A. Jansen, Hondstraat 16, 6211 HX Maastricht (043-3216892)

J. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen (0475-496456)

L. Stultiëns, Schaapsweg 25, 6077 CD St.Odiliënborg (0475-533332)

C. Tonnaer, Broekstraat 20, 6085 HG Horn (0475-582276)

A. Voesten, Molenstraat 7, 5975 AE Sevenum (077-3662479)

Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond (SGV)

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond
(ook voor het aanvragen van onderscheidingen)

Bezoekadres: Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond
(secretariaat en documentatiecentrum zijn op werkdagen te bezoeken,
cq. telefonisch te bereiken tussen 14.00 en 17.00 uur).

Website: www.sgv-roermond.nl

Telefoon: 0475-386725

Fax: 0475-386797

E-mail: sgv@bisdom-roermond.nl

Bankrelaties: Fortis Bank: 22.98.52.599 en Postbank: 1028074,
beide t.n.v. 'Sint-Gregoriusvereniging, Postbus 470, 6040 AL Roermond'

NSGV

Bezoekadres: Koningin Wilhelminalaan 3, 3818 HN Amersfoort
Tel. 030-2331010 / e-mail info@nsgv.nl / www.nsgv.nl

